

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

Кафедра економіки

0885

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи
к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА

Economic Security of an Enterprise

рівень вищої освіти   *другий (магістерський)*

тип дисципліни   *обов'язкова*

мова викладання   *українська*

Херсон – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» є однією із складових комплексної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 «Економіка», освітня програма «Економіка підприємства».

«15» листопада 2023 року. – 19 с.

Розробник: Руснак А.В., доктор екон. наук, професор, професор кафедри економіки

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми

«Економіка підприємства»

докт. екон. наук, професор

А.В. Ломоносов

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

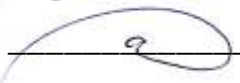

А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова МР ХННІ НУК

О.М. Дудченко

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	13
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	13
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	16
9. Засоби навчання.....	16
10. Рекомендовані джерела інформації	16
Додаток.....	18

ВСТУП

Анотація

Освітньою програмою «Економіка підприємства» передбачено: формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо методів економічного аналізу процесів та явищ, що становлять небезпеку для підприємства; формування системних уявлень про складання системи захисту економічної безпеки підприємства, про економічний розвиток методів оцінки економічної небезпеки підприємства; вироблення сучасного економічного мислення та світогляду здобувачів вищої освіти щодо систем захисту підприємства.

Вивчення дисципліни «Економічна безпека підприємства» базується на компетенціях, отриманих внаслідок опанування таких дисциплін, як «Фінансовий менеджмент», «Економічний аналіз».

Програма передбачає комплексне застосування набутих компетенцій для організації комплексної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства; використання практичних методів та прийомів розроблення та реалізації системи економічної безпеки підприємства; розробки та управління реалізацією стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства як складової його загальної стратегії розвитку; набуття знань механізму функціонування, чинників та напрямів розвитку економічної безпеки підприємства; моніторингу ефективності забезпечення економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: безпека, економічна безпека, система економічної безпеки, фінансова безпека підприємства.

Annotation

The educational program "Economics of the enterprise" provides for: the formation of higher education students with a system of knowledge regarding the methods of economic analysis of processes and phenomena that pose a danger to the enterprise; the formation of systemic ideas about the creation of a system for protecting the economic security of an enterprise, about the economic development of methods for assessing the economic danger of an enterprise; development of modern economic thinking and outlook of higher education students regarding enterprise protection systems.

The study of the discipline "Economic security of the enterprise" is based on the competencies obtained as a result of mastering such disciplines as "Financial Management", "Economic Analysis".

The program provides for the comprehensive application of the acquired competences for the organization of a comprehensive system of ensuring the financial and economic security of the enterprise; the use of practical methods and techniques for the development and implementation of the economic security system of the enterprise; development and management of the implementation of the company's financial and economic security strategy as a component of its overall development strategy; acquiring knowledge of the functioning mechanism, factors and directions of development of economic security of the enterprise; monitoring the effectiveness of ensuring the economic security of the enterprise.

Keywords: security, economic security, system of economic security, financial security of the enterprise.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Обов’язкова	
Модулів - 3		Рік підготовки	
Змістових модулів - 3		1-й	1-й
Електронний адрес РНПД на сайті ХННІ НУК: http://www.kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/social-economic.html	Спеціальність 051 – Економіка Освітня програма «Економіка підприємства»	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - Немає		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 180		Лекцій	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4		30 год.	12 год.
самостійної роботи студента – 8.		Практичні, семінарські	
		30 год.	12 год.
		Лабораторні	
	Самостійна робота		
	120 год.	156 год.	
	Індивідуальні завдання: - год.		
	Вид контролю: екзамен		
	Форма контролю: комбінована		
	Освітній рівень: другий (магістерський)		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) інтегральну компетентність:

- здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог;

2) загальні компетентності:

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

3) професійні компетентності:

ФК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

ФК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

ФК14*. Здатність аналізувати, оцінювати стан економічної безпеки.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення даної дисципліни є дисципліни «Фінансовий менеджмент», «Економічний аналіз».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання:

ПР7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПР8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПР9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПР17*. Збирати, обробляти, аналізувати статистичні дані, науково-аналітичний матеріал з метою прогнозування можливих загроз економічної безпеки.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства

Тема 1. Поняття економічної безпеки підприємства.

Передумови формування безпеки підприємства. Вплив зовнішнього і внутрішнього середовища на економічну безпеку підприємства. Концептуальні засади економічної безпеки. Світовий досвід забезпечення економічної безпеки підприємства.

Джерела інформації: основні [4, с. 6-14], [5, с. 7-29]; додаткові [8], [10], [14], [15, с. 9-21].

Тема 2. Система управління економічною безпекою підприємства.

Організація системи економічної безпеки підприємства. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства. Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства.

Джерела інформації: основні [4, с. 18-22]; додаткові [10], [14], [15, с. 21-78].

Тема 3. Методичне забезпечення оцінювання економічної безпеки підприємства.

Складові економічної безпеки України та методика їх оцінювання. Методичний підхід до оцінювання економічної безпеки регіону та галузі. Комплекс методичних підходів щодо оцінювання економічної безпеки підприємства. Технологія моделювання стану економічної безпеки підприємства.

Джерела інформації: основні [4, с. 18-22]; додаткові [10], [14], [15, с. 21-78].

Модуль 2

Організаційне забезпечення економічної безпеки підприємства

Тема 4 Економічна безпека в системі корпоративних відносин підприємства.

Нормативно-правове забезпечення економічної безпеки в системі корпоративного управління підприємством. Фактори загроз економічної безпеки в системі корпоративного управління підприємства. Методичне забезпечення ідентифікації та оцінювання загроз економічної безпеки в системі корпоративного управління

Джерела інформації: основні [5, с. 35-75]; додаткові [10], [14], [15, с. 108-134].

Тема 5. Дослідження особливостей управління ризиком інноваційних проектів.

Сутність і завдання управління ризиком інноваційних проектів. Дослідження принципів організації управління ризиком інноваційних

проектів. Структуризація ризику, мети і завдань управління інноваційними проектами.

Джерела інформації: основні [5, с. 35-75]; додаткові [10], [14], [15, с. 108-134].

Тема 6. Конкурентна розвідка як елемент механізму забезпечення безпечного розвитку підприємства.

Зміст і базисні поняття конкурентної розвідки. Задачі і методи конкурентної розвідки. Принципи конкурентної розвідки. Конкурентний аналіз. Формування бази даних на конкурентів. Джерела інформації щодо конкурентів. Інформаційне забезпечення конкурентної розвідки. Контррозвідувальні заходи. Ефективність системи «захисту бізнеса». Правові аспекти захисту від негативних проявів конкуренції та система державного регулювання конкурентних відносин підприємств.

Джерела інформації: основні [1], [4, с. 19-22], [5, с. 44-45], [6, с. 202-203]; додаткові [10], [11].

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства								
Тема 1. Поняття економічної безпеки підприємства	15	5	5	5	15	2	2	11
Тема 2. Система управління економічною безпекою підприємства	15	5	5	5	15	2	2	11
Тема 3. Методичне забезпечення оцінювання економічної безпеки підприємства	15	5	5	5	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 1	45	15	15	15	45	6	6	33
Модуль 2. Організаційне забезпечення економічної безпеки підприємства								
Тема 4. Економічна безпека в системі корпоративних відносин підприємства	15	5	5	5	15	2	2	11
Тема 5. Дослідження особливостей управління ризиком інноваційних проєктів	15	5	5	5	15	2	2	11
Тема 6. Конкурентна розвідка як елемент механізму забезпечення безпечного розвитку підприємства	15	5	5	5	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 2	45	15	15	15	45	6	6	33
Модуль 3. Курсова робота								
1. Визначення теми курсової роботи та складання плану. Затвердження теми і плану курсової роботи у керівника	10	-	-	10	10	-	-	10
2. Підбір і вивчення рекомендованої літератури. Складання бібліографії. Коригування плану курсової роботи	20	-	-	20	20	-	-	20
3. Збір та обробка фактичних і статистичних даних. Класифікація, систематизація та опрацювання даних згідно з послідовністю розділів плану курсової роботи	20	-	-	20	20	-	-	20
4. Проведення розрахунків, обґрунтування пропозицій, побудова таблиць та графіків, формування висновків та здійснення редагування. Уточнення планів з урахуванням матеріалу	20	-	-	20	20	-	-	20
5. Консультація з питань оформлення курсової роботи. Написання тексту і оформлення курсової роботи. Підготовка до захисту курсової роботи.	20	-	-	20	20	-	-	20
6. Захист курсової роботи	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	90	-	-	90	90	-	-	90
Разом з дисципліни	180	30	30	120	180	12	12	156

5.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Поняття економічної безпеки підприємства	5	2
2	Система управління економічною безпекою підприємства	5	2
3	Методичне забезпечення оцінювання економічної безпеки підприємства	5	2
4	Економічна безпека в системі корпоративних відносин підприємства	5	2
5	Дослідження особливостей управління ризикомінноваційних проектів	5	2
6	Конкурентна розвідка як елемент механізму забезпечення безпечного розвитку підприємства	5	2
Разом		30	12

5.3. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Поняття економічної безпеки підприємства	5	11
2	Система управління економічною безпекою підприємства	5	11
3	Методичне забезпечення оцінювання економічної безпеки підприємства	5	11
4	Економічна безпека в системі корпоративних відносин підприємства	5	11
5	Дослідження особливостей управління ризикомінноваційних проектів	5	11
6	Конкурентна розвідка як елемент механізму забезпечення безпечного розвитку підприємства	5	11
7	Курсова робота	90	90
Разом		120	156

5.4. Розподіл годин самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Норматив	Кількість годин	
			Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4	5
1	Підготовка до лекцій	1 год. на 1 лекцію	15	6
2	Підготовка до практичних робіт	підготовка до практичних занять – 1-2 год/ 1 заняття	15	12
3	Підготовка до екзамену	підготовка до контрольних заходів – 15 (30) год. на 1 захід	15	15
4	Виконання контрольної роботи	мінімум 15 годин на 1 роботу	-	30
5	Підготовка реферату		-	3
6	Курсова робота		90	90
Разом			120	156

Примітка. У дужках для заочної форми

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання полягає у виконанні курсової роботи і створює умови для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують у процесі навчання, а також застосування знань на практиці. Курсова робота виконується самостійно і не входить до тижневого аудиторного навантаження здобувача. Курсові роботи видаються студентам в терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Викладач контролює виконання індивідуального навчально-дослідного завдання на консультаціях. У робочій програмі навчальної дисципліни повинно бути наведена загальна характеристика та тематика курсових робіт.

Виконання курсової роботи дає змогу студенту навчитися самостійно використовувати та узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на розв'язання їх.

Метою курсової роботи є поглиблення і закріплення теоретичних знань з дисципліни та набуття студентами вмінь пов'язувати свої знання з практикою.

Перелік етапів курсової роботи та термін їх виконання наведений у табл. 5.5.

Тематика курсових робіт наведена нижче.

1. Проблеми та перспективи забезпечення економічної безпеки підприємства.

2. Податкова складова економічної безпеки підприємства.

3. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства.

4. Економічна безпека підприємства та напрямки підвищення її рівня.

5. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємства.

6. Організація протидії зовнішнім загрозам підприємства.

7. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.
8. Кадрове забезпечення системи економічної безпеки підприємства.
9. Організаційно-правове забезпечення безпеки підприємства.
10. Механізми управління системою економічної безпеки підприємства.
11. Механізми взаємодії служби безпеки підприємства з правоохоронними органами.
12. Організація захисту комерційної таємниці на підприємстві.
13. Організація системи забезпечення інформаційної безпеки підприємства.
14. Моніторинг стану системи економічної безпеки підприємства.
15. Організація майнової безпеки підприємства.
16. Аналіз зовнішніх та внутрішніх загроз підприємства.
17. Організація особистої безпеки керівників суб'єктів господарювання.
18. Планування діяльності служби безпеки підприємства.
19. Моніторинг загроз економічної безпеки підприємства.
20. Технології забезпечення надійності персоналу підприємства.
21. Конкурентна розвідка як елемент системи економічної безпеки підприємства.
22. Інноваційний розвиток системи економічної безпеки підприємства.
23. Методи оцінки зовнішніх загроз економічної безпеки підприємства.
24. Методи оцінки внутрішніх загроз економічної безпеки підприємства.
25. Інноваційна складова економічної безпеки підприємства.
26. Технології розв'язання корпоративних конфліктів в системі економічної безпеки підприємства.
27. Міжнародний досвід забезпечення економічної безпеки підприємств.
28. Інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства.
29. Управління економічною безпекою підприємства та стратегічне його забезпечення.
30. Інформаційна складова економічної безпеки підприємства.

5.5. Етапи курсової роботи

№з/п	Етапи курсової роботи	Консультації з курсової роботи, годин	Терміни виконання, тиждень
1	Визначення теми курсової роботи та складання плану. Затвердження теми і плану курсової роботи у керівника	10	II
2	Підбір і вивчення рекомендованої літератури. Складання бібліографії. Коригування плану курсової роботи	20	IV
3	Збір та обробка фактичних і статистичних даних. Класифікація, систематизація та опрацювання даних згідно з послідовністю розділів плану курсової роботи	20	VII
4	Проведення розрахунків, обґрунтування пропозицій, побудова таблиць та графіків, формування висновків та здійснення редагування. Уточнення планів з урахуванням матеріалу	20	XII
5	Консультація щодо оформлення курсової роботи. Написання тексту і оформлення курсової роботи. Підготовка до захисту курсової роботи. Консультація з різних загальних питань	20	XIV
6	Захист курсової роботи	-	XV
Разом		90	

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

для всіх видів занять:

- робота з літературою – опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;

для лекційних занять:

- лекція – усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованою розумових образів, доведень і узагальнень;

- відеометод – використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних занять:

- практична робота – метод поглиблення і закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни та формування вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом виконання відповідно сформульованих завдань.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- письмовий контроль результатів навчання;
- усні відповіді на практичних заняттях;
- поточні модульні контрольні роботи у формі тестування (тестовий контроль);
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача вищої освіти оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену.

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **40 балів**. Право здавати заключний екзамен дається здобувачу вищої освіти, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного екзамену набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання Практична робота

Бал	Критерії оцінювання
5	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Застосовувалися коректні методи обробки отриманих результатів. У висновках проведена коректна інтерпретація результатів.
4	Робота виконана у встановлений термін. Здобувач вищої освіти виконує практичну роботу згідно з інструкцією, іноді після консультації Здобувач вищої освіти описує спостереження; в цілому правильно складає звіт та робить висновки.
3	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, іноді після консультації викладача; описує спостереження; складає звіт, що містить неточності у висновках та помилки.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує практичне завдання під керівництвом викладача; складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
0	Робота не виконувалася

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	14	12	11	9	8	6	5	3	2

7.2. Узагальнюючі результати поточного контролю знань

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	6 роб. × 5 балів = 30 балів	6 роб. × 5 балів = 30 балів
Поточний модульний контроль	2 МКР × 15 балів = 30 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. × 30 балів = 30 балів
Всього	60	60

Контрольна робота (для заочної форми)

Бал	Критерії оцінювання
1	2
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти вільно орієнтується в матеріалах.
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності.

Продовження табл.

1	2
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності.
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки.
0	Роботу не виконано

Підсумковий контроль у формі екзамену

Підсумковий контроль складається з тестування (1 тест на відповідність) та письмової відповіді на 2 контрольних питання.

Тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Письмова відповідь (1 питання – 15 балів)

Бал	Критерії оцінювання
15	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, дає вичерпну, повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
13	Здобувач вищої освіти орієнтується у матеріалі, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
10	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
8	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
5	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені питання, але не дає відповіді на додаткові.
0	Здобувач вищої освіти не орієнтується у матеріалах питання, не може відповісти на додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

№ змістового модуля і теми		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т3	Практична робота № 1	5	Практична робота № 4	5
	Т4	Практична робота № 2	5	Практична робота № 5	5
	Т5	Практична робота № 3	5	Практична робота № 6	5
ПМК		Тест № 1	15	-	-
ЗМ 2	Т6	Практична робота № 4	5	Практична робота № 4	5
	Т7	Практична робота № 5	5	Практична робота № 5	5
	Т8	Практична робота № 6	5	Практична робота № 6	5
	-	-	-	Контрольна робота	30
ПМК		Тест № 2	15	-	-
Підсумковий контроль		Екзамен, в т.ч.	40	Екзамен, в т.ч.	40
		Тестування	10	Тестування	10
		Відповідь	30	Відповідь	30
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM Cloud Meetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації Основна література

1. Андрушків Б.М., Малюта Л.Я. Економічна та майнова безпека бізнесу: навчальний посібник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.

2. Захарченко В.Н., Меркулов Н.Н., Ширяєва Л.В., Захарченко Н.В. Экономическая безопасность и конкурентная разведка: учебное пособие для магистров и аспирантов экономических специальностей (конспект лекций). Одесса: Атлант, 2017.

3. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. / О. М. Ляшенко. – 2-ге вид., переробл. К. : НІСД, 2015. 348 с.

4. Небава М.І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2017. 73 с.

5. Сисоліна Н.П. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Кіровоград: КНТУ, 2014. 226с.

6. Соломіна Г.В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 234 с.

Допоміжна література

7. Варналій З.С., Буркальцева Д.Д., Сасенко О.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення. Київ: Знання України, 2011. 299 с.
8. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів: Арал, 2008. 384с.
9. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 239 с.
10. Живко З.Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізм забезпечення та управління: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2012. 256 с.
11. Захарченко В.Н., Меркулов Н.Н., Халикян Н.В. Экономическая безопасность бизнеса: учебное пособие. Одесса: Наука и техника, 2009. 176 с.
12. Зацеркляний М.М., Мельников О.Ф. Основи економічної безпеки: навчальний посібник. К.: КНТ, 2009. 337 с.
13. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: монографія. К.: КНЕУ, 2005. 232 с.
14. Коваленко М.А., Нагорна І.І., Радванська Н.В. Економічна безпека корпоративного підприємства: навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2009. 403 с.
15. Ортинський В.Л., Керницький І.С., Живко З.Б. та ін. Економічна безпека підприємств: підручник. К.: Алерта, 2011. 704 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Case Україна. Періодичні видання, економічний огляд. – Режим доступу: <case-ukraine.com.ua>.
3. Головний економічний журнал України. – Режим доступу: <economist.net.ua>.
4. Сайт журналу «Бізнес Інформ». – Режим доступу: <www.businessinform.net>.
5. Сайт журналу «Проблеми економіки». – Режим доступу: <www.problecon.com>.
6. Сайт журналу «Економіка розвитку». – Режим доступу: <www.ed.ksue.edu.ua>.
7. Сайт журналу «Економічна теорія». – Режим доступу: <<http://www.etet.org.ua>>.
8. Сайт журналу «Актуальні проблеми економіки». – Режим доступу: <eco-science.net>.
9. Офіційні видання Верховної Ради України. – Режим доступу: <obcom.net.ua>.
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <www.nbuv.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. – Режим доступу: <[http:// nuos.edu.ua](http://nuos.edu.ua)>.

Розробник:
д.е.н., професор

А.В. Руснак

Питання для модульного контролю знань**Контрольні питання до 1-го модуля**

1. Передумови формування безпеки підприємства.
2. Вплив зовнішнього і внутрішнього середовища на економічну безпеку підприємства.
3. Концептуальні засади економічної безпеки.
4. Світовий досвід забезпечення економічної безпеки підприємства.
5. Організація системи економічної безпеки підприємства.
6. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства.
7. Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства.
8. Складові економічної безпеки України та методика їх оцінювання.
9. Методичний підхід до оцінювання економічної безпеки регіону та галузі.
10. Комплекс методичних підходів щодо оцінювання економічної безпеки підприємства.
11. Оцінка рівня фінансової складової економічної безпеки підприємства.
12. Оцінка рівня техніко-технологічної складової економічної безпеки підприємства.
13. Оцінка рівня кадрової, складової економічної безпеки підприємства.
14. Оцінка рівня інтелектуальної складової економічної безпеки підприємства.
15. Оцінка рівня інноваційної складових економічної безпеки підприємства.
16. Оцінка рівня політико-правової складової економічної безпеки підприємства.
17. Оцінка рівня інформаційної складової економічної безпеки підприємства.
18. Оцінка рівня силової складової економічної безпеки підприємства.
19. Оцінка рівня інформаційної складової економічної безпеки підприємства.
20. Технологія моделювання стану економічної безпеки підприємства.

Контрольні питання до 2-го модуля

1. Нормативно-правове забезпечення економічної безпеки в системі корпоративного управління підприємством.
2. Фактори загроз економічної безпеки в системі корпоративного управління підприємства.
3. Методичне забезпечення ідентифікації та оцінювання загроз економічної безпеки в системі корпоративного управління.

4. Сутність і завдання управління ризиком інноваційних проектів.
5. Дослідження принципів організації управління ризиком інноваційних проектів.
6. Структуризація ризику, мети і завдань управління інноваційними проектами.
7. Зміст і базисні поняття конкурентної розвідки.
8. Задачі і методи конкурентної розвідки.
9. Принципи конкурентної розвідки.
10. Конкурентний аналіз.
11. Формування бази даних на конкурентів.
12. Джерела інформації щодо конкурентів.
13. Інформаційне забезпечення конкурентної розвідки.
14. Контрозвідувальні заходи.
15. Ефективність системи «захисту бізнеса».
16. Правові аспекти захисту від негативних проявів конкуренції та система державного регулювання конкурентних відносин підприємств.